

De internationale pool-expeditie, 1881-1882

<https://hdl.handle.net/1874/9880>

Br. 1882, I, 33.

Van den Schrijver.

DE
INTERNATIONALE POOL-EXPEDITIE.

1881—1882.

DOOR

B. J. G. VOLCK.

(Overgedrukt uit het „Leeskabinet” van December 1882.)

DE INTERNATIONALE POOL-EXPEDITIE 1).

1882—1883.

DOOR

B. J. G. VOLCK.

Geweldig waren de invallen van verschillende stammen tijdens de volksverhuizing, gedaan om hetgeen hun begeerlijk toescheen te bemachtigen, verbazingwekkend de pogingen van Muzelmannen zoowel als van Kruisvaarders, om elkander het geloofsgebied te betwisten, doch niet te omschrijven is de aanval, die nu, op het laatst onzer eeuw, gepleegd wordt op dat gedeelte der aarde, waar de wintervorst zijn zetel heeft opgeslagen.

Was het den een te doen, om zich stoffelijk te verrijken, dan wel den ander om zijn medemenschen een opinie op te dringen, hier geldt het een voorwaarts streven op het gebied van ons intellect, een bemachtiging van natuurgeheimen, een doordringen tot de eeuwige wet van het Al waarvan wij, nietige wezens, een oneindig klein maar toch integreerend deel uitmaken. Kunnen wij al niet komen tot de wet van oorsprong of oorsprong van wet waardoor ons bestaan opgehelderd zou zijn, we pogen toch te naderen, al is het op eerbiedigen afstand, om althans ons voortbestaan te verklaren.

Zeg ik te veel, dat zoo iets grootsch is, wanneer ik nog onder de aandacht breng, hoe schier alle beschaafde volken ernstige en, voor ons doen, geleerde mannen hebben uitgezonden ten einde een nauwer kring te trekken om de onbekendheid met onze alge-

---

1) De gegevens van dit opstel zijn ontleend aan het verslag van de Internationale Pool-commissie.

DOCTS. H. J. KREMER.
(arts.)

DOCTS. J. MAR. RUIJS.
(natuurphilosoof.)

DOCTS. H. EKAMA.
(physicus.)

DR. MAURITS SNELLEN.
(chef der expeditie.)

Lt. E. L. A. H. LAMIE.
(voor de astron. observ.)

F. RUST.
(voor het aanknoopen van handelsbetrekkingen.)

NEDERLANDSCHE NOORDPOOL-EXPEDITIE.

meene woning „de Aarde”, wordt er te veel beweerd, herhaal ik, door de *Internationale Pool-Expeditie* in de jaren 1882—83 de grootste onderneming te noemen op wetenschappelijk gebied, die tot dusver als uitvloeisel van 's menschen voortstrevenden geest is ontworpen?

Nu dan, laten wij trotsch zijn zulk een feit te mogen beleven, vooral daar ons vaderland er terecht een aandeel in heeft!

Vroeger was het doen van gelijktijdige waarnemingen en het stichten van vaste meteorologische stations reeds aanbevolen door Buys Ballot, den stichter van het eerste Met. Instituut. Zijn denkbeeld, doorgevoerd door Weyprecht ten opzichte van gelijktijdige observaties in de Poolstreken, gaf het levenslicht aan de stoutte onderneming waarover we hier met enkele woorden willen spreken naar aanleiding der afbeelding van een bepaald gedeelte der ondernemers, namelijk van die der Nederlandsche expeditie.

Raadplegen we eens eerst de geschiedenis.

Den 18 September 1875 hield Karl Weyprecht, de man die zoo roemvol bekend geworden was door den Oostenrijksch-Hongaarschen pooltocht, op de 48ste bijeenkomst van Duitsche natuurkundigen en artsen te Graz een voordracht, waarin hij voor het stelselmatig onderzoek betere gronden aangaf, dan tot nu toe geschied was.

In zijn lezing bewees Weyprecht namelijk, dat de Aretische zonen voor alle natuurwetenschappen en bijzonder voor de physische kennis onzer aarde het gewichtigst gebied tot onderzoek aanbieden, tevens toonde hij aan dat vroegere op zich zelf staande pooltochten niets hadden opgeleverd dan den grondslag voor het eerste gedeelte van zijn stelling. Met andere woorden: de resultaten waren altijd gering geweest doch hadden steeds doen zien, hoe gelijktijdige waarnemingen tot iets beters konden leiden.

Als oorzaak van die geringe resultaten, die in de verste verte niet evenredig konden gesteld worden aan de moeite en kosten besteed om ze te bereiken, gaf de spreker op, dat tot nu toe de pool-expedities zich voornamelijk ten doel hadden gesteld geographische ontdekkingen te doen, waardoor de wetenschappelijke onderzoekingen als het ware op den achtergrond traden.

Om dus het kwaad te verhelpen, dat alle vorige op zich zelf staande ondernemingen had aangekleefd, sloeg Weyprecht voor,

het tot heden gevolgd beginsel te verlaten, de geographische ontdekkingen, inzonderheid het bereiken der pool (waarvan het belang zeer fictief is), een weinig te laten varen, en de physische onderzoekingen het eerst in aanmerking te doen komen. Dit voorstel hield nu een gelijktijdig waarnemen op verscheiden punten binnen het poolgebied in.

De groote verdienste van Weyprecht bestaat in het juist formuleeren van de algemeene eischen en het aangeven van een beknopt programma.

We zouden te wijldoelig worden door alle stappen te beschrijven, die Weyprecht en zijn vriend en beschermer Graaf Hans Wilczek deden, om het denkbeeld algemeen ingang te doen vinden. Zij begonnen zelf een expeditie te ontwerpen, die een jaar zou duren en gezeteld zou zijn op Nova-Zembla. De heer Wilczek nam op zich, alle kosten te dragen.

De verschillende voorstellen zouden in 1877 aan het Internationaal Meteorologisch Congres worden ingediend doch dit werd tot 1879 uitgesteld door den oorlog. Het congres beval toen het plan bij alle mogendheden aan door een circulaire (gedateerd 9 Augustus 1879) en werkelijk werd den 9 October van datzelfde jaar de eerste internationale poolconferentie te Hamburg gehouden.

Op deze conferentie waren negen staten vertegenwoordigd, namelijk: Denemarken, Duitschland, Frankrijk, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk-Hongarije, Rusland en Zweden.

Nadat het gedetailleerde programma was vastgesteld, werd tot voorwaarde gesteld, dat er minstens acht punten binnen het poolgebied zouden bezet worden van het najaar 1881 tot het najaar van 1882. Het congres verklaarde zich permanent, benoemde Prof. Neumayer uit Hamburg tot president en tevens uit haar midden de Internationale poolcommissie, waarin alle medewerkende natiën leden konden afvaardigen.

De besluiten en protocollen werden rondgezonden en de president hield de leden op de hoogte van alle ingekomen stukken. Toen het noodig geoordeeld werd, schreef men op den 7 Augustus 1880 een nieuwe conferentie uit te Bern, waar juist de internationale meteorologische commissie vergaderde.

Deze tweede conferentie werd door gedelegeerden van bovengenoemde staten en bovendien nog door een afgevaardigde uit Italië

bezoekt, ook nam aan de latere zittingen Prof. Wild, president van het Meteorologen-congres deel. Tot dusver hadden Oostenrijk, Noorwegen, Rusland en Denemarken zich bereid verklaard aan de onderneming mede te doen, zoodat men besloot met het oog op den gestelden eisch van acht deelnemers, de expeditie te verschuiven van '81—82 tot '82—83. Prof. Neumayer trad af als president en Prof. Wild werd in zijn plaats gekozen.

Ook van de laatst gehouden conferentie werden de protocollen rondgezonden. De president hield wederom belangstellenden op de hoogte en kon bij circulaire van 1 Mei 1881 (N°. 14) mededeelen, dat het aantal deelnemers tot acht was gestegen.

Nu werd besloten tot een derde conferentie. Deze werd gehouden op den 1 Augustus 1881 te St. Petersburg; aanwezig waren tien gedelegeerden van de volgende staten: Denemarken, Frankrijk, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Rusland en Zweden. Frankrijk en Nederland konden nog slechts voorwaardelijk hun hulp toezeggen, Rusland en Noord-Amerika gaven echter het plan te kennen om zelfs twee stations te bezetten.

Het volgende tabelletje geeft een overzicht van het in wording zijnde plan.

P L A A T S	TE BEZETTEN DOOR	OP KOSTEN VAN	ONDER OPPER-TOEZICHT VAN
Point Barrow en Lady-Franklin-bay	Ver. Staten van Noord-Amerika	den Staat	Signal-office.
Upervnik of Godthaab op de Westkust v. Groenland	Denemarken	"	Met. Instituut.
Jan Mayen of Grimsey-eil. bij IJsland	Oostenrijk	Wilczek	Wilczek.
Mosselbaai op Spitsbergen	Zweden	O. Smith (handelaar)	Academie van Wetenschappen.
Bossecop bij Alten	Noorwegen	den Staat	Met. Instituut.
Mond van de Lena	Rusland	"	Geographisch Genootschap.
Nova-Zembla	Rusland of Nederland	?	?

Als waarschijnlijk werd opgegeven de vestiging op:

Fort Simpson door Canada
 Kaap Hoorn " Frankrijk
 en op de Zuid George-eil. " Duitschland.

Nu werd een definitief programma opgesteld van het begin tot het einde van den tijd der waarnemingen om, voor zoover dit noodig toescheen, ze juist te kunnen vergelijken.

Tevens besloot men aan alle landen te verzoeken op denzelfden tijd observaties te doen verrichten door de meteorologische instituten, magnetische observatoria, de oorlogs- en koopvaardij-schepen enz. en wel voornamelijk op de vastgestelde (termijn-)dagen. Verder werd aanbevolen de waarneming van magnetische storingen, electrische stroomen in telegraafleidingen enz.

Al deze waarnemingen en de daaruit te halen resultaten besloot men te publiceeren in het orgaan van het Internationaal pool-comité, opdat de geheele wereld van de uitgebreide onderneming voordeel zou kunnen trekken.

Tijdens de conferentie te Petersburg bestond het Comité uit:

Prof. Wild	uit Petersburg, <i>President.</i>
Kapt. Hoffmeyer	„ Kopenhagen, <i>Secretaris.</i>
Prof. Buys Ballot	„ Utrecht.
Cavaliere Cora	„ Turijn.
Generaal Hazen	„ Washington.
Prof. Lenz	„ Petersburg.
Prof. Mascart	„ Parijs.
Prof. Mohn	„ Christiania.
Prof. Neumayer	„ Hamburg.
Baron von Schleinitz	„ Berlijn.
Dr. Wykander	„ Göteborg.
Graaf Wilczek	„ Weenen.

Jammer dat ook de ontwerper, Weyprecht, geen lid kon zijn. Hij was helaas even voor de derde conferentie overleden, diep betreurd door allen, die nu aan zijn wenken zouden gevolg geven.

In Augustus 1881 waren reeds verscheidene chefs benoemd voor de expedities, die zeker of hoogst waarschijnlijk zouden vertrekken, om aan het algemeene plan uitvoering te geven; zij waren:

Chefs,	van de expeditie naar:
Luit. t/zee Jürgens	den mond van de Lena.
Luit. t/zee v. Wohlgemuth	Jan Mayen
Eerste Luit. P. H. Ray	Point Barrow.
Eerste Luit. A. W. Greely	Lady-Franklin-Bay.

Chefs,	van de Expeditie naar
Adjunct A. Paulsen	West-Groenland.
Assistent A. Steen	Bossecop.
Kapitein Malmberg	Spitsbergen.
Dr. M. Snellen	Dickson-Haven of Nova-Zembla.

Daar Rusland plannen koesterde om zijn reddings- en meteorologisch station aan Karmakuli-baai of Nova-Zembla als poolstation in te richten, moest Nederland een andere plaats zoeken en Prof. Buys Ballot had daartoe, met het oog op eventueele handelsbetrekkingen, Dickson-Haven aan den mond der Yenissej uitgekozen.

Om nu een overzicht te verkrijgen van de ontwikkelingsgeschiedenis der poolstations, zal ik den korten inhoud van brieven en stukken behandelen, achtereenvolgens ingekomen bij den president van het Internationaal pool-comité.

Het eerste station, dat betrokken, werd was dat in Lady-Franklin-Bay; men bezette dit een jaar vroeger, omdat het door de hoog-Noordelijke ligging (tusschen 81 en 82 graden Noorderbreedte) niet elk jaar te bereiken zou zijn. Omtrent het aankomen dezer Amerikaanse expeditie zond Generaal Hazen, chef van het Signal-office (meteorologisch instituut — in Noord-Amerika wordt de meteorologiedienst in vreedstijd geheel en al door het leger waargenomen —) op 1 October aan den President Prof. Wild het volgend telegram:

Aan den Chief Signal-officer Washington.

Kwamen in Lady-Franklin-Baai een maand na het verlaten van St. Johns. Kregen inboorlingen (eskimo's), pelzen en honden te God Haven, Rittenbenk, Upernivik en Proven. Maakten een buitengewoon merkwaardige reis in 36 uur van Upernivik door de „Middle Passage” naar Kaap York. Na zes dagen en twee uren, waarvan 32 uur verloren gingen door mist, kwamen we in Lady-Franklin-Baai aan; op onzen tocht bezochten wij het Engelsch dépot op Carey (Island), ontblootten het Engelsch brievenstation op Littleton-Island, ontdekten het passage-instrument op het oude verblijf van de Polaris benevens een reddingboot,

vonden een verslag op Washington-Irving-Island, onderzochten het Engelsch dépot bij Kaap Hawks en brachten een dépot aan wal in Carl-Ritter-Baai. Het schip ontmoette nergens enig drijfijz van beteekenis en we behoefden nergens voor ijs te stoppen dan binnen Kaap Lieber in Lady-Franklin-Baai zoowat acht mijl (minuten) van de plaats onzer bestemming, waardoor we een week oponthoud hadden en zelfs teruggedrongen werden bezuiden den 80sten parallel, kwamen te Discovery-Harbor op den 11 August en sloegen aldaar ons station op, omdat Water-Course-Baai niet geschikt was om te landen. Brachten behalve de verdere inventaris zoowat honderdveertig ton kolen aan wal. Bemachtigden voor ruim drie maanden voorraad aan versch vleesch van muskussen. Fraai weder; huis opgezet en betrokken; alles wel.

Lady-Franklin-Baai,
18 Augustus 1881.

(w. g.) GREELY,
Lt.-Commandant.

Den 17 December werd door den president het volgende schrijven van Prof. Neumayer uit Hamburg ontvangen, de medewerking van Duitschland inhoudende:

Het doet mij genoegen U ingevolge een besluit van den Rijksdag te kunnen mededeelen, dat de medewerking van Duitschland verzekerd is. De gevormde commissie bestaat uit de volgende Heeren:

Prof. von Bezold (Munchen), Dr. Börgen (Wilhelmshaven), Prof. Förster (Berlijn), Prof. Helmholtz (Berlijn), Dr. Nachtigal (Berlijn), Prof. Neumayer (Hamburg), Kapt. ter Zee von Schleinitz (Berlijn), Dr. Schreiber (Chemnitz) en Geheimrath Dr. W. Siemens (Berlijn).

Deze commissie vergaderde voor het eerst op 12 December en nam de volgende besluiten:

1. Duitschland zal één station in het Noordpoolcirkel-gebied en een tweede binnen den Zuidpoolcirkel betrekken.
2. De waarnemingen zullen geschieden volgens de voorschriften opgemaakt op de Internationale Pool-conferentie.
3. De commissie benoemt Prof. Neumayer en Kapt. t/Zee von Schleinitz om in haar naam op te treden bij het Internationaal comité.

Uit Rusland werd daarna een schrijven ontvangen van den Heer R. Lenz, president van het Russisch Pool-comité, dat de expeditie naar den mond der Lena op 16 (28) December 1881 daarheen vertrokken was.

Op den 15 Januari 1882 kwam het bericht in van Prof. Buys Ballot uit Nederland, dat ingevolge van het toegestaan eredit door den staat van f 30000 en het bijeenbrengen van een even groote som door zijn medeburgers, ook Nederland mede kon doen aan de Weyprechtsche onderneming. De keizerlijke Russische regeering zou aangezocht worden om toestemming te geven tot het bezetten van een station op haar gebied namelijk te Dickson-Haven. Het schip zou (moest) in Bremen gecharterd worden terwijl men het poolhuis in Drontheim liet gereedmaken. Het personeel zou uit 10 of 11 personen bestaan.

Ook in Zweden zat men niet stil. Uit een bericht op 29 Januari 1882 van Prof. Lindhagen, secretaris van de Zweedsche Academie van Wetenschappen, vernam men dat de expeditie naar Spitsbergen in gereedheid werd gebracht en zou bestaan uit 13 personen te weten:

Candidaat N. G. Ekholm, *Chef*

Ingenieur S. A. Andréé, *Vice-chef*

Candidaat E. O. Solander

Candidaat V. Carlheim-Gyllenskiöld

en Candidaat-med. R. H. Gyllenkrentz, *Arts*,

en bovendien acht minderen. Kapitein Malmberg, die vroeger als chef was aangewezen, had zich door onsteldheid moeten terug trekken. De expeditie zou op het eind van Juni uitzeilen en hoopte in Juli op Spitsbergen te zijn.

12 Januari ontving men een schrijven van Generaal Hazen (Amerika); vergezeld van een extract uit het journaal van het schip Proteus, dat de expeditie onder C. Greely naar Lady-Franklin-baai had gebracht. Daaruit bleek dat men 7 Juli St. Johns (New-Foundland) had verlaten, 11 Augustus in Discovery-baai was aangekomen en na het doorbreken van een ijsbarrière op 12 Augustus de landing

had begonnen. Tot op dien dag werd slechts eenmaal noorderlicht waargenomen namelijk van 8 op 9 Juli. Het station had men den naam gegeven van Fort Conger (Grinnell-land) en zijn coördinaten bepaald op

81° 20' N. Br. en 64° 58' W. L. van Greenwich.

Ook werd van genoemden Generaal op 27 Januari een brief ontvangen, het voorloopig rapport inhoudende van Luitenant Ray, met zijn expeditie op weg naar Point Barrow op het transportschip „Golder Fleece.” Het rapport luidt als volgt:

U. S. Signal Station Ooglamie, Alaska.
15 September 1881.

Aan den Chief Signal-officer U. S.

Ik heb de eer u te rapporteeren dat de expeditie ter bestemde plaatse aankwam op den 8 September. Na een zorgvuldig onderzoek bevond ik als meest geschikte plaats voor de vestiging, de Noord-Oost zijde van een kleine baai, door mij Golden-Fleece genoemd, zoowat 8 mijl (minuten) van de noordelijkste punt van Point Barrow; men vindt er geen hinderlijke heuvels en het geheele land is doorsneden van kanalen en lagunen; op het eenige hooge punt bij Point Barrow staat een inlandsch gehucht. De volgende punt na Point Barrow waar Maguire zijn observatorium had, is, zegt men, weggeslagen door westerstormen. Aan den overkant van onze baai, staat op circa 1½ mijl afstand het inlandsche dorp Ooglamie, waarnaar ik ons station genoemd heb. De reis is lang geweest en een goede proef voor de bemanning; een hevige storm beliep ons bij Kaap Lisburne en dreef ons om de Noordwest uit den koers. Voor dat we gezeteld waren, werd nog al wat ellende uitgestaan daar de grond met sneeuw was bedekt en het stevig vroom; de lading werd met onzaglijke moeite aan wal gebracht, daar de sloepen open waren en door de vrij hevige branding moesten, die hen soms half vol sloeg, terwijl we kans hadden, dat het schip door stormvlagen van zijn ankers zou slaan en naar zee drijven. Op den twaalfden hadden we een klein station gebouwd en des nachts namen wind en zee dermate af, dat we op den 13^{den} en 14^{den} gelukkig alles aan wal konden brengen; de inlanders bewezen ons groote diensten met hun Oomiacks (vaartuigen).

Alles staat nu boven hoogwater-peil, terwijl er niets van belang gebroken of beschadigd is; ik kan niet nagaan of er nog iets ontbreekt omdat ik het schip moet wegzenden uit vrees dat het in de Behringstraat invriest.

De inlanders van Ooglamie zoowat 150 man sterk, zijn zeer vriendelijk en zoo ver ik heb kunnen bemerken niet diefachtig van aard. De bemanning heeft zich uitstekend gehouden.

Ik verzoek dat voortaan het gewicht van alle goederen de 100 Engelsche ponden niet te boven zal gaan om het bezwaar bij het landen.

In den omtrek is geen brandstof te verkrijgen uitgezonderd een weinig drijfhout. In mijn rapport geschreven in Plover-baai, heb ik reeds gevraagd om het schip, dat het volgende jaar levensmiddelen zal medebrengen, een weinig vroeger van San Francisco af te zenden; de barre ondervinding der laatste veertien dagen versterkt mij zeer in mijn verzoek. Sedert ik hier ben heb ik nog geen zon gezien, de plaatsbepaling kan ik dus alleen opmaken uit mijn gegist bestek, dit geeft:

71° 17' 50" N.Br. en 156° 23' 45" W.L. van Greenwich.

(w. g.) P. H. RAY,
Lt.-Commandant.

Nu volgde op den 7 Maart de officieele aankondiging uit Rusland van Prof. Lenz, dat ook Rusland een tweede volledig station zou oprichten aan Karmakuli-Baai, als chef was benoemd Lt. t/zee Andrejew.

Ook uit Engeland werd een afgevaardigde toegevoegd aan het Internationaal comité, namelijk de heer Robert H. Scott, Secretaris van het Engelsch met. comité en chef van het Meteorological-office.

De volgende stations (waarachter de chefs of observators zijn genoemd), gelegen buiten het poolgebied, traden daarop toe om gelijktijdig met de expedities de noodige observatiën te zullen verrichten:

1. Pola, directeur, Müller.
2. Munchen, Adsisent, O. Feldkirchner.
3. Utrecht, directeur, Prof. Buys Ballot, adsisent Lt. t/Z. Volck belast met de magnctische waarnemingen.

4. Moncalieri, directeur, Denza.
  1. Collegio Carlo Alberto te M.
  2. Eenige met.-stations van het Meteorologisch comité der zendingen in Zuid-Amerika, bijzonder in Uruguay en in de Argentijnsche republiek.
  3. Montevideo, observator, D. Albanello.
5. Helsingfors, Prof. N. K. Nordenskiöld.
6. Breslau, directeur, Galle.
7. Cordova, directeur, Gould.
8. Potsdam, directeur, Prof. Auwers, waarnemingen ook te Wilhelmshaven.
9. Napels, directeur, Brioschi.
10. Lissabon, directeur, Brito Capello.
11. Stonyhurst, directeur, Perry.

Een telegram van 3 April bevat ook de medewerking van Engeland en Canada terwijl vroeger reeds was medegedeeld, dat de bezitting van Fort Simpson in Canada aan de observatiën zou deelnemen; het luidt: Engeland zal een expeditie zenden naar het Groot Slaven-Meer. Canada assisteert Scott.

Ook Prof. Lemström te Helsingfors deelde mede, dat waarschijnlijk Finland een station zou betrekken te Sodankylä ($67^{\circ} 24' N.Br.$ en $26^{\circ} 36' O. L.$ van Grw.)

De volgende tabel geeft nu een overzicht van den stand van zaken in April 1882.

Noordelijk halfmond.

Plaats:	te bezetten door:
1. Point Barrow,	Vereenigde Staten van N. A.
2. Groot Slaven-Meer,	Engeland en Canada.
3. Lady-Franklin-Baai,	Vereenigde Staten van N. A.
4. Godthaab,	Denemarken.
5. Pendulum-eiland,	Duitschland (nog niet zeker).
6. Jan Mayen,	Oostenrijk.
7. Spitsbergen,	Zweden.
8. Bossecop,	Noorwegen.
9. Sodankylä,	Finland (nog niet zeker).
10. Nova-Zembla,	Rusland.
11. Dickson-Haven,	Nederland.
12. Mond der Lena,	Rusland.

Zuidelijk halfrond.

13. Kaap Hoorn, Frankrijk (nog niet zeker).
 14. Zuid George-eil. Duitschland.

Op 3 April kwam een *dépêche*, dat de Oostenrijksche expeditie Pola verlaten had op 2 April en Bergen zou aandoen om Graaf Hans Wilczek aan boord te nemen, die ooggetuige wilde zijn van de vestiging op Jan Mayen. Tegelijk kwam een brochure in: „Die Osterreichische arktische Beobachtungs-Station auf Jan Mayen 1882—83, (Gerold & Co. Wien), waarin de chef de Heer Wohlgemuth de uitrusting der expeditie, enz. beschreef. Het personeel bestaat uit vijf Marine officieren, een arts en acht matrozen.

In een brief van 9 Mei werd door den heer Selim Lemström uit Finland de oprichting van het station te Sodankylä als zeker verklaard, ingevolge van een crediet van den staat groot 60000 Finsche Mark.

De Finsche commissie bestaat uit:

Staatsraad,	A. Moberg, <i>President</i> .
„	L. Lindelöf.
Professor,	S. Lemström, <i>Secretaris</i> .
„	A. Malmgren.
„	S. Elmgren.

Het station staat onder den heer Ernst Biese, hij heeft vier assistenten, de heeren: S. Dahlström, K. Granit, A. Petrelius en N. Sundmann (naturalist).

Professor Lemström werd aangewezen als vertegenwoordiger voor Finland.

11 Mei 1882 kwam een brief van den heer Scott in, waarin het besluit werd kenbaar gemaakt om alle schepen te verzoeken, op den Noord-Atlantischen Oceaan gelijktijdige Meteorologische waarnemingen te verrichten.

Uit Frankrijk ontving men 16 Mei een bericht van Professor Mascart te Parijs luidende:

Crediet toegestaan voor een station aan Kaap

Hoorn. De expeditie zal op het einde van Juni vertrekken.

Den 21 Mei kreeg men bericht van Kapitein Hoffmeijer, dat ook de Deense expeditie, naar Godthaab, Kopenhagen had verlaten. Zij bestaat uit 6 personen. Paulsen, chef; Petersen, mathematicus; Ryder, Luitenant ter Zee, astronoom; Petersen, chemicus; Hastrup, arts; Neergaard, werktuigkundige.

De expeditie dacht op het einde van Juni te Godthaab aan te komen.

Van Professor Neumayer vernam men bij schrijven van 28 Mei het volgende:

1 Juni verliet de expeditie naar Zuid-Georgië, Hamburg aan boord van Z. M. korvet *Moltke*. Het personeel is samengesteld uit:

1. Dr. C. Schrader, chef.
2. Dr. Vogel, vice-chef.
3. Dr. von der Steiren, arts en naturalist.
4. Dr. Will, adsistent en naturalist.
5. Dr. Clauss, adsistent.
6. E. Mosthaff, adsistent en ingenieur.
7. A. Zschau, adsistent en werktuigkundige; bovendien vier minderen.

De expeditie in het Noordelijk halfrond zou zich vestigen in Cumberland-baai Davis-sstraat; zij verliet 15 Juni Hamburg aan boord van den voor dit doel aangekochten schoener „*Germania*”. Men zou in de nabijheid van Hogarth-Inlet landen. De expeditie bestaat uit het volgend personeel:

1. Dr. W. Giese, chef.
2. L. Ambroer, astronoom.
3. Dr. W. Schliephake, arts en naturalist.
4. Dr. Rösch, meteoroloog en adsistent.
5. H. Abbes, adsistent.
6. C. Boecklen, adsistent en ingenieur.
7. C. Seemann, adsistent en werktuigkundige, bovendien vier minderen.

25 Mei werd nog een bericht ontvangen dat de Engelsch-Canadache expeditie 11 Mei Quebec had verlaten. Chef Kapt. H. P. Dawson, observator, ads. de sergeants J. English en F. Cookesley, bovendien Wedenby als timmerman.

Van Prof. Mohn te Christiania verkreeg men 31 Mei een opgave van de door zijn expeditie mede te nemen instrumenten. Zij zou in Juni vertrekken onder den heer Steen als chef.

Prof. Nordenskjöld (N. K.) te Helsingfors deelde mede, dat de volgende stations in Finland de gelijktijdige waarnemingen zouden mededoen: Wasa, Kuopio en Wartsilä.

Nog werden dezelfde toezeggingen gedaan van de volgende stations. San Diego, Californië, directeur Prof. J. E. Hilgard.

Villa Colon, Montevideo.

Paysandu, Buenos-Ayres, St. Nicolas	}	bericht van
en Carmen (Patagonië).		Prof.
		P. J. Denza.

Kautokeino (Finmarken) 100 kilometers van Bossecop voor de waarneming in vereeniging met dit laatste station van het noordlicht, directeur S. Tromholt van Bergen.

Royal Collège de Belen, Havana, directeur. B. Vines.

Tiflis, directeur, J. Mielberg.

Paulowsk.

Van de Fransche expeditie naar Kaap Hoorn ontving men nog de volgende tijdingen:

Daar het gouvernement de „La Romanche” (transportschip) aangevozen had om gedurende een jaar in den omtrek van Kaap Hoorn te blijven, heeft men van deze gelegenheid partij getrokken om zoowel te land als op zee observaties te doen verrichten.

De afdeeling te land bestaat uit Courcelle-Seneuil, Payen, Lephay, zeeofficieren. Le Cannellier adelborst 1ste klasse, Hyades, arts. Sauvinet, natuur-historicus, 12 matrozen en twee particuliere bedienden.

Het vaartuig zou 10 Juli uit Cherbourg vertrekken naar Kaap Hoorn.

Verder kreeg men bericht uit Zweden, dat de expeditie naar Spitsbergen den 2 Juli vertrokken was op de schepen Urd, commandant L. Palander (van de Vega) en Verdande, commandant G. Sjoberg.

En nu zijn we gekomen aan het tijdstip dat ook onze expeditie uitging namelijk 5 Juli uit Amsterdam. De geschiedenis behoef ik niet meer te verhalen, ze is reeds genoeg gepubliceerd, enkel wil ik nog aangeven wie de personen zijn, voorgesteld op de bij dezen tekst gegeven platen.

HOOFDPERSONEEL.

(Van de linkerhand af).

Dets. H. J. Kremer, arts.

Dr. Maurits Snellen, chef,

Dets. J. Mar. Ruys, natuurphilosoof.

Lt. t/Zee L. A. H. Lamie, belast met de practische leiding, astronomische observaties en het adsisteeren bij de magnetische waarnemingen; vice-chef.

Dets. H. Ekama, physicus.

F. Rust, belast met het aanknoopen van handelsbetrekkingen; deze heer zou de expeditie verlaten te Dicksonhaven en verder Siberië ingaan, in zooverre behoort hij dus eigenlijk niet bij de expeditie.

NB. Zooals we weten is de heer Rust met de Louise teruggekeerd, toen er weinig uitzicht meer bestond op het bereiken van Dickson-Haven.

MINDER-PERSONEEL.

C. M. Beutler, stuurman K. N. M. adsistent van den heer Lamie.

J. de Bruin, kok.

Svend Pedersen (uit Drontheim), timmerman en visscher; deze heeft het huis mede helpen bouwen, dus was hij een aangewezen persoon om het mede op te zetten.

J. W. Stapper, stoker en matroos.

A. A. D. van Dolder, machinist en adsistent van den arts in de apotheek.

De expeditie kwam 8 Juli te Bergen en 13 Juli te Drontheim aan. Hier werd het huis ingeladen, dat door de zorg van onzen consul den heer O. K. Lysholm vervaardigd was. Men vertrok weder 18 Juli en arriveerde 22 Juli te Hammerfest, waar men de Louise inwachtte. Gezamenlijk werd nu de reis voortgezet en den 17 September ontmoette men de Dymphna met den Deenschen landonderzoekingsstocht onder Lt. t/Zee Hovgaard. Men weet dat de Louise en Varna bij die ontmoeting vast zaten in het ijs, de Varna den 18^{den} loskwam en den 19^{den} met de Dymphna weder vastraakte waarbij de Louise bleef zitten en dat deze na wederom losgekomen te zijn, den 22 September de schepen moest verlaten uit vrees voor het ijs; zij was namelijk geheel van ijzer en zonder ijshuid

C. M. BEUTLER.
(stuurman.)

SVEND PEDERSEN.
(timmerman en visscher.)

A. A. D. VAN DOLDER.
(machinist.)

J. DE BRUIN.
(kok.)

J. W. STAPPER.
(stoker.)

NEDERLANDSCHE NOORDPOOL-EXPEDITIE

zoals de Varna wel bezat en zou misschien lek geworden zijn bij het op nieuw beklemd raken. Tot nu toe hebben we nog weinig nadere tijdingen, omdat natuurlijk alle communicatie afgesloten is, we weten dus niet juist waar beide schepen zijn, doch het zal onderzocht worden, om hulp te kunnen bieden als er vroeg of laat gevaar mocht dreigen, bij voorbeeld — gelijk sommigen beweren — bij het losgaan van het ijs.

Dat de geheele onderneming vruchten moge dragen, evenredig aan de moeite en zorgen daaraan besteed en vooral dat we de stoute ondernemers weder gelukkig uit de poolstreken mogen zien terugkeeren, beladen met een rijke oogst voor de wetenschap, is de wensch van de geheele wereld en niet het minst van den steller van dit artikel.

UTRECHT, 4 December 1882.
